

Paríž, 7. júna 2017

Dovolenka v Portoriku? Karibský raj balansuje nad priepasťou

Coface: Malý ostrov sa topí v miliardových dlhoch, ktoré dosahujú viac ako 68 % jeho HDP. Tento rok mu ekonomika porastie -3,0 %.

Malebný karibský ostrov Portoriko s 3,5 milióna obyvateľov, ktorý sa každoročne teší priazni turistov, balansuje nad priepasťou. Kým pred desiatimi rokmi bol prosperujúcou oblasťou, dnes má dlhy vo výške viac ako 70 miliárd dolárov (68,6 % HDP). V dôsledku čoho musel guvernér amerického územia Portorika Roberto Rusello požiadať o vyhlásenie konkurzu na ostrov, aby tieto dlhy reštrukturalizoval a ochránil sa pred veriteľmi. „Ostrov totiž veriteľom nedokáže splácať a tí odmietajú ponuku uspokojiť sa len s polovicou z pôvodnej hodnoty dlhopisov. Na ochranu pred veriteľmi tak chce využiť legislatívu prijatú vlani Kongresom USA,“ konštatuje ekonómka nadnárodnej spoločnosti Coface Adriana Meyer. Spoločnosť je globálnym lídrom v poistení pohľadávok firiem a manažovaní ich kreditného rizika.

Z prosperity do recesie

Ešte do roku 2006 ostrov prosperoval aj vďaka masívnym úľavám na daniach, ktoré priťahovali veľké nadnárodné korporácie. Po ich ukončení a pod vplyvom krízy sa však ostrov dostal do recesie a klesajúce príjmy nahromadili dlh krajiny.

Rastu dlhu nepomohol ani fakt, že právny vzťah Portorika so Spojenými štátmi má isté limity. „Napríklad ostrov nemá prístup k tradičnej ochrane proti bankrotu poskytovanej americkým mestám a verejným spoločnostiam,“ vysvetľuje Adriana Meyer. Napraviť by to mala práve spomínaná legislatíva, ktorá pôsobnosť rozšírila aj na Portoriko. Vláda na ostrove sa pritom snaží posledné roky vyberať dane a zvrátiť tak dlhovú špirálu. „Úroky z dlhov vyplácaných investorom však napríklad nie sú zdanené, čo viedlo k tomu, že mnoho skromných investorov, najmä amerických, masívne vykupovalo vládne dlhopisy ostrova a to napriek tomu, že ostrov je v recesii od roku 2006,“ podotýka. Podniky takisto profitovali z veľmi priaznivého podnikateľského daňového rámca. „Rozmenené na drobné, Portoriko financovalo svoje výdavky prostredníctvom emisií dlhopisov - a nie prostredníctvom daňových príjmov. Ešte horšie je, že emisie dlhopisov boli použité na úhradu úrokov z dlhov, ktoré predtým uzavreli,“ upozorňuje ekonómka Coface.

Ekonomika je v recesii už desiaty rok po sebe. Guvernér Rosella síce predstavil úsporné opatrenia, tie však prinesú pokles domáceho dopytu. V rámci fiškálneho plánu sa počíta s úsporami vo výške 5,3 mld. USD (približne 5 % HDP) počas prvých dvoch rokov (fiškálne roky 2017/18 a 2018/19 trvajúce od júna do júna). Približne dve tretiny plánu počítajú so znižovaním výdavkov – nielen štátnych miezd, ale aj štátom financovaných inštitúcií, napríklad univerzity v Portoriku, ďalej programu zdravotného poistenia a penzijných plánov verejného sektora. Úsporná politika pritom neprinesie investície. Tie sa znižujú už štvrtý rok po sebe. „Podľa predbežných údajov investície klesli medziročne ku koncu roku 2016 o 4,6 %. Od roku 2012 sa pritom výdavky v stavebníctve znížili v priemere o 11,2 %, podobne o 1,6 % poklesli aj výdavky na zariadenia,“ konštatuje Adriana Meyer.

Raj turistov a armáda nezamestnaných

Portoriko je síce raj pre turistov, no nemá dostatok prírodných zdrojov, čím mu chýba aj podhubie pre silnú výrobnú základňu. Okrem toho, po znížení oslobodenia od dane z príjmu právnických osôb nepriťahuje ani investorov. Jediným svetlým bodom je sektor cestovného ruchu. Aj ten však môže, ak neprídu vládne reformy, doplatiť na recesiu. Úverové portfólio

bánk pritom klesá z maxima 85 mld. USD v roku 2008 na 57,7 mld. USD v roku 2016, kým pomer nesplatených hypoték dosiahol k záveru roka 2016 až 12,8 %. Okrem toho sa v Portoriku zvýšil aj počet bankrotov. Kým v januári 2017 to bolo 626 firiem, vo februári 2017 už 795 spoločností.

„Súčasný vývoj ekonomiky by mohol spôsobiť emigráciu z ostrova. Ide o jeden z najpálčivejších problémov Portorika,“ upozorňuje ekonómka Coface. Ako dodáva, viac ako 45 % obyvateľov krajiny žije pod hranicou chudoby, Portoričania sa sťahujú za prácou do pevninskej časti USA. „Podľa amerických údajov za desaťročie recesie v Portoriku, teda medzi rokmi 2005 a 2015, sa z Portorika na pevninskú časť presídlilo až 446 000 ľudí,“ pripomína. Medzi hlavné príčiny emigranti uviedli hľadanie si zamestnania (40 %) a rodinné alebo domáce dôvody (39 %). Čo je horšie, krajinu opúšťajú aj vysokovzdelaní ľudia, ktorí hľadajú šance na štúdium či prácu práve v USA. Ak sa nič nezmení, Portoriko tak bude pravdepodobne ponechané rastúcemu podielu nekvalifikovaných pracovníkov a rastúcej nezamestnanosti. Tá dosiahla v roku 2016 približne 11,8 %. Čoraz viac však rastie aj ich hnev smerom k súčasnej politike riadenia.

KONTAKT PRE MÉDIÁ:

Slávka Boldocká - 0918805510, slavka@mediamedia.sk

O spoločnosti Coface

Skupina Coface, popredný svetový hráč v poistení pohľadávok, ponúka spoločnostiam po celom svete globálne riešenia pre riadenie rizík pohľadávok a platobnej neschopnosti klientov tak na domácom trhu, ako aj pri exporte. V roku 2016 skupina s jej 4 300 expertmi dosiahla konsolidovaný obrat na 1,411 miliardy eur. V súčasnosti pôsobí priamo alebo nepriamo v 100 krajinách, zabezpečuje transakcie 50 tisíc spoločností v 200 krajinách sveta. Každý štvrťrok Coface publikuje svoje hodnotenie rizík 160 krajín sveta, ktoré je založené na jedinečných znalostiach platobnej morálky v krajinách a odborných znalostiach 660 underwriterov a kreditných analytikov. Na Slovensku pôsobí Coface Slovensko od roku 1993.

www.coface.com

Coface SA je kótovaná na Euronext Paris – Compartment B
ISIN: FR0010667147 / Ticker: COFA